

Η ταφική αρχιτεκτονική κατά την Ελληνιστική και Ρωμαϊκή περίοδο στην Κύπρο

Βασιλική Λυσάνδρου

Αντικείμενο της διατριβής αποτελεί η μελέτη της ταφικής αρχιτεκτονικής κατά την Ελληνιστική και Ρωμαϊκή περίοδο στην Κύπρο σε μια προσπάθεια να καλυφθεί τουλάχιστον ένα μέρος του κενού που παρουσιάζει σήμερα η αρχαιολογία της Κύπρου στο συγκεκριμένο τομέα. Το κείμενο διαρθρώνεται σε οκτώ κεφάλαια και τέσσερα παραρτήματα. Στο πρώτο κεφάλαιο γίνεται γενική σύνοψη της μελέτης. Επεξηγείται το ιστορικό πλαίσιο της εποχής και καθορίζεται η γεωγραφική έκταση. Στο δεύτερο κεφάλαιο πραγματοποιείται βιβλιογραφική ανασκόπηση των πηγών που σχετίζονται με την ταφική αρχιτεκτονική της Ελληνιστικής και Ρωμαϊκής περιόδου στην Κύπρο, από την αρχαιότητα μέχρι τη σύγχρονη εποχή. Ακολουθεί ανασκόπηση των υλικών πηγών και αποσαφήνιση όρων. Στο τρίτο κεφάλαιο παρατίθενται μαζί όλα οι δημοσιευμένοι τάφοι των υπό εξέταση περιόδων, συνοδευόμενοι από σύντομη περιγραφή και σχετική βιβλιογραφία. Στο τέταρτο κεφάλαιο διατυπώνεται ο τυπολογικός διαχωρισμός των τάφων, ξεκινώντας με μια σύντομη αναδρομή στην ταφική αρχιτεκτονική προγενέστερων περιόδων και ανασκόπηση αποσπασματικών τυπολογικών διαχωρισμών που πραγματοποιήθηκαν στο παρελθόν. Στο πέμπτο κεφάλαιο εξετάζονται τα κύρια και επί μέρους αρχιτεκτονικά γνωρίσματα που χαρακτηρίζουν τους ελληνιστικούς-ρωμαϊκούς τάφους της Κύπρου, καθώς και κατασκευαστικά και μορφολογικά γνωρίσματα της ταφικής αρχιτεκτονικής συνολικά. Στο έκτο κεφάλαιο εξετάζεται η διακόσμηση των τάφων ως αναπόσπαστο τμήμα του αρχιτεκτονικού οργανισμού που την εμπεριέχει, με επικρατέστερη τη γραπτή διακόσμηση. Σε μια προσπάθεια σφαιρικής μελέτης της γραπτής διακόσμησης, η έρευνα ξεφεύγει από τη θεματική ανάλυση των τοιχογραφιών και επεκτείνεται στη μελέτη της τεχνολογίας κατασκευής τους. Τα αποτελέσματα της αρχαιομετρικής μελέτης που αφορούν στην χρωματομέτρηση - χρωματική ανάλυση και κατασκευαστική εξέταση των τοιχογραφιών, παρατίθενται στα παραρτήματα I και II αντίστοιχα. Το έβδομο κεφάλαιο μελετά τα ταφικά σήματα που εξοπλίζουν τους τάφους των Ελληνιστικών και Ρωμαϊκών χρόνων, αναγνωριστικά της ύπαρξής τους. Βρίσκεται σε συνάρτηση με το παράρτημα III, στο οποίο περιλαμβάνονται τα δημοσιευμένα ταφικά σήματα των υπό εξέταση περιόδων. Το όγδοο και τελευταίο κεφάλαιο εξετάζει διάφορες πτυχές σχετικές με τις νεκροπόλεις των Ελληνιστικών και Ρωμαϊκών χρόνων, όπως τους παράγοντες επιλογής μιας θέσης, τοπογραφικά και άλλα χαρακτηριστικά τους, χρονολογική εξέλιξη. Παράλληλα, προσεγγίζονται διάφορα οργανωτικά και λειτουργικά στοιχεία που διέπουν τις νεκροπόλεις. Το όγδοο κεφάλαιο βρίσκεται σε συνάρτηση με το παράρτημα IV, το οποίο περιλαμβάνει τον κατάλογο των ελληνιστικών και ρωμαϊκών νεκροπόλεων της Κύπρου. Για τη διεκπεραίωση της διατριβής ακολουθήθηκε μία μεθοδολογική προσέγγιση, η οποία περιέλαβε διάφορα είδη ερευνητικής δραστηριότητας, ανάλογα με το στάδιο εξέλιξης της εργασίας. Αρχικά πραγματοποιήθηκε βιβλιογραφική ανασκόπηση των πηγών και αποδελτίωση όλων των δημοσιευμένων τάφων. Για αποτελεσματική διαχείριση του μεγάλου όγκου του υλικού, δημιουργήθηκε βάση δεδομένων στην οποία εισήχθηκε η πληροφορία που προέκυψε κατά την αποδελτίωση των τάφων. Ακολούθησε η μελέτη του αδημοσίευτου υλικού, το οποίο παραχωρήθηκε από ανασκαφείς τάφων στα πλαίσια της παρούσας έρευνας. Παράλληλα, πραγματοποιήθηκε αρχειακή μελέτη στο Τμήμα Αρχαιοτήτων Κύπρου. Επιπρόσθετα, πραγματοποιήθηκε έρευνα πεδίου. Αφού εξασφαλίστηκε από το αρμόδιο τμήμα άδεια πρόσβασης, επιτόπιας μελέτης και

Πανεπιστήμιο Κύπρου
Τμήμα Ιστορίας
και Αρχαιολογίας

Πανεπιστήμιο Κύπρου
Ερευνητική Μονάδα Αρχαιολογίας

φωτογράφισης των τάφων, με συνεργεία του Τμήματος Αρχαιοτήτων, όπου αυτό ήταν απαραίτητο, μελετήθηκαν από κοντά και φωτογραφήθηκαν σωζόμενοι προσβάσιμοι τάφοι. Η ερευνητική δραστηριότητα επεκτάθηκε σε διεπιστημονικές συνεργασίες ανάμεσα σε ερευνητές και Ιδρύματα, όσον αφορά στη μελέτη των τοιχογραφιών και των νεκροπόλεων.